Uitgangspuntennotitie Herijking RES (2.0)

Inleiding

In een Regionale Energiestrategie (RES) beschrijven provincie, gemeenten en waterschappen samen met de netbeheerders, het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en inwoners samen hoe en waar hernieuwbare elektriciteit met zonne- en windenergie kan worden opgewekt. In de regio Noord-Holland Zuid is in juli 2021 de RES 1.0 vastgesteld door alle gemeenten[1], de provincie en het waterschap. In deze RES 1.0 zijn zoekgebieden in kaart gebracht waar onderzocht wordt onder welke voorwaarden en in welk deel van het zoekgebied zonnepanelen of windturbines het beste geplaatst kunnen worden. De voorkeur gaat daarbij uit naar zoveel mogelijk zonnepanelen op grote daken en boven parkeerterreinen. De in de RES 1.0 vastgestelde ambitie voor Noord-Holland Zuid in 2030 is 2,7 TWh.

Aanleiding en doel van een Herijking RES

De Regionale Energie Strategie Noord-Holland Zuid (RES NHZ) is een dynamisch document. Dit betekent dat wijzigingen in het document en op de kaart met zoekgebieden mogelijk moeten zijn.

In het najaar van 2022 is de Monitor RES NHZ (Q4 2022) gepubliceerd en in januari 2023 de Voortgangsrapportage RES NHZ. In de Voortgangsrapportage RES NHZ is geconcludeerd dat: '*In 2023 ligt de aandacht op het continueren en versnellen van de uitvoering. De huidige kaders uit de RES 1.0 bieden daarvoor voldoende ruimte. De verschillende ontwikkelingen in de zoekgebieden geven aanleiding om dit jaar te starten met de voorbereiding van het proces van de Herijking RES (2.0). Er wordt gekoerst op vaststelling van de Herijking RES (2.0) in 2024.*[2]'

De in de RES 1.0 vastgestelde ambitie voor 2030 voor Noord-Holland Zuid, te weten 2,7 TWh, ligt wel vast. De Herijking dient meerdere doelen: het is voor de partners in de RES (gemeenten, waterschappen, provincie) van belang om hun ambitie in de zoekgebieden tijdig te kunnen realiseren, voor de netbeheerders dient de geactualiseerde en opnieuw vastgestelde kaart als uitgangspunt om uitbreiding van het netwerk op te plannen én het schept duidelijkheid voor stakeholders (inwoners, ontwikkelaars, belanghebbenden, etc.).

Uitgangspunten

In verschillende RES overleggen (werkgroep, stuurgroep, Bestuurlijk Overleg Energieregio XL NHZ) is overeenstemming over de volgende uitgangspunten voor de Herijking van de RES:

- Huidige kaders RES 1.0 bieden voldoende ruimte om ambitie te behalen
- 'Lean' proces Herijking RES (want: focus op de uitvoering!)
    - **alleen** over wijzigingen op de kaart met zoekgebieden
    - **niet** over wijzigen van de ambitie of het document RES

---

[1] Behalve Gemeente Landsmeer, op 24 november 2022 is een motie aangenomen actief en volledig deel te nemen aan het RES proces.

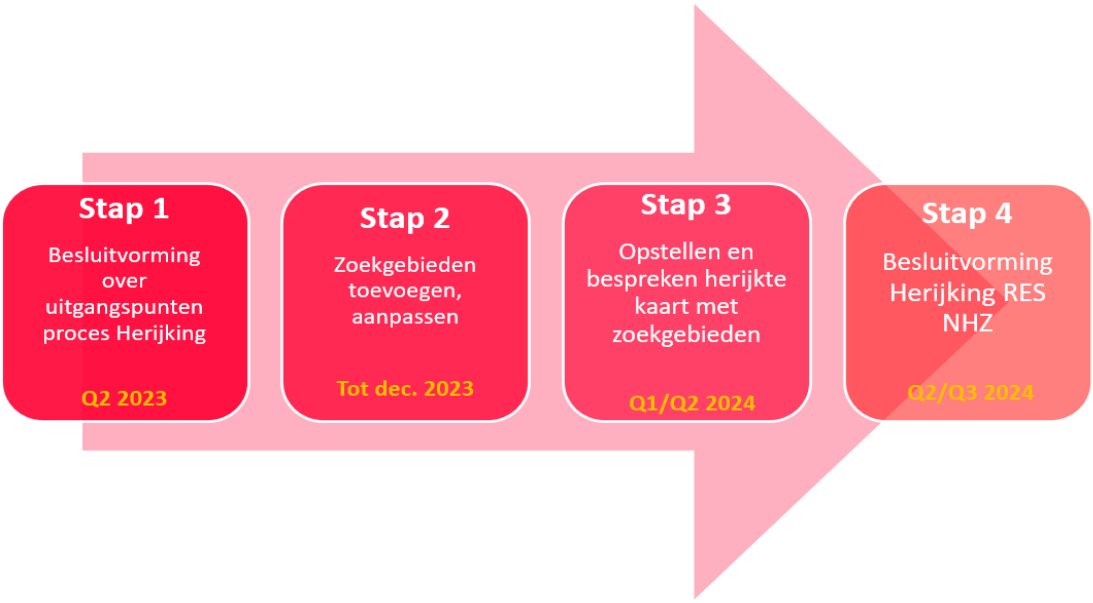
[2] In Noord-Holland Zuid zijn onder meer onderstaande ontwikkelingen aanleiding om de RES te herijken (niet uitputtend):

- Wijzigingen zoekgebieden RES 1.0 door nadere concretisering
- OER trajecten: alle Rijkswegen in NHZ zijn aangemeld
- Extra zoekgebieden door (te) ambitieuze opgave zon op dak
- Waterschappen: opwek op en rond assets
- Mogelijk maken van repowering windturbines buiten zoekgebieden wind

- Gemeenten zijn verantwoordelijk voor toevoegen/wijzigingen zoekgebieden op hun grondgebied. Zij doen dit waar nodig in afstemming met buurgemeenten, deelregio en provincie
- Toevoegen en wijzigingen van zoekgebieden kan tot december 2023, zodat gekoerst kan worden op besluitvorming in Q2 van 2024.
- Vaststelling Herijking RES (2.0) gebeurt door de gemeenteraden, Provinciale Staten en de AB's van de Waterschappen
- Milieu effect rapportage (m.e.r.): hoewel de RES mogelijk mer plichtig is, wordt ervoor gekozen om alleen de Provinciale omgevingsverordening te bemerren. Deze keuze wordt verderop in deze notitie uiteengezet. Voor nieuwe zoekgebieden 'wind' en 'wind+zon' moet de Provinciale Omgevingsverordening worden aangepast. Hiervoor zal de provincie opnieuw een Addendum opstellen. Het plan-MER uit 2014 en het Addendum 2021 zijn hiervoor de basis.

Proces Herijking RES (2.0)

Het proces voor de Herijking van de RES kent vier stappen:

Stap 1: *Besluitvorming over Uitgangspunten voor de Herijking RES* (Q2 2023)
Colleges van alle gemeenten van NHZ, Gedeputeerde Staten en de AB's van de Waterschappen besluiten over deze Uitgangspuntennotitie Herijking RES. De Herijking geeft uitvoering aan de bestaande afspraken van de RES. Anders gesteld: de kaders van de RES worden niet gewijzigd, daarom hoeft er over de Uitgangspuntennotitie geen besluit te worden genomen door gemeenteraden, Provinciale Staten en de AB's van de Waterschappen. Zij worden over de start en het verdere verloop van het Herijkingsproces van de RES geïnformeerd middels een informatiebrief en een (digitale) informatieavond.

Stap 2: *Wijzigen kaart zoekgebieden* (t/m Q3 2023)
Gemeenten zijn aan zet waar het gaat om toevoegen, concretisering of aanpassing (vergroten, verkleinen, schrappen) van zoekgebieden. Naast eigen initiatief van gemeenten kunnen initiatieven voor de concretisering of aanpassing van zoekgebieden ook worden aangedragen door bijvoorbeeld ontwikkelaars, energiecoöperaties, inwoners en bedrijven maar ook door de waterschappen of

Rijkswaterstaat (vanuit een OER traject[3]). Voor alle initiatieven geldt dat de gemeente de uiteindelijke afweging maakt of deze initiatieven worden toegevoegd op de kaart van zoekgebieden.

Om een bestaand zoekgebied aan te passen of *nieuwe* zoekgebieden toe te voegen is allereerst besluitvorming nodig in het college (besluitvorming in de raden, Staten en AB komt bij vaststelling van de Herijking RES). Het is verantwoordelijkheid van resp. gemeenten en provincie om daarbij ook de gemeenteraden en Staten te informeren. Zodat zij – als de besluitvorming van de Herijking RES (2.0) voorligt – goed geïnformeerd zijn en hun rol en invloed goed en tijdig hebben kunnen inzetten.

Voor zowel het wijzigen als toevoegen van zoekgebieden geldt dat waar nodig wordt afgestemd met buurgemeenten, deelregio of provincie. De provincie is bevoegd gezag voor windenergieprojecten tussen de 5 en 100 MW. Daarom geldt bij initiatieven voor wind dat gemeenten en provincie samen optrekken en dat voor het toevoegen van windzoekgebieden zowel het college van de gemeente als Gedeputeerde Staten hierover besluiten. Bij windenergieprojecten boven 100 MW is het Rijk bevoegd gezag.

Voor ieder nieuw zoekgebied geldt dat er voorafgaand aan besluitvorming in de colleges een integrale afweging moet worden gemaakt en dat de omgeving en belanghebbenden hierbij moeten worden betrokken. Het is ook wenselijk om de milieubelangen op een goede en zichtbare manier in beeld te brengen en mee te laten wegen. De voortgang in de zoekgebieden en de wijzigingen op de kaart worden besproken in ieder Bestuurlijk Overleg XL van de Energieregio NHZ[4]. In dit overleg zitten alle portefeuillehouders RES van gemeenten, waterschappen en Provincie. De deadline voor wijzigingen op de kaart voor de Herijking RES (2.0) is december 2023.

Stap 3: *Opstellen en bespreken gewijzigde kaart zoekgebieden* - Q1 2024
Het programmabureau RES NHZ zorgt voor het opstellen van de gewijzigde kaart en de herberekening van de opbrengst uitgedrukt in TWh. Deze herijkte kaart wordt besproken in werkgroep RES, (proces)Stuurgroep RES en het Bestuurlijk Overleg Energieregio XL NHZ. Voor gemeenteraden, Provinciale Staten en AB leden van de waterschappen wordt een (digitale) informatieavond georganiseerd en een informatiebrief opgesteld.

Indien in het Bestuurlijke Overleg Energieregio XL NHZ overeenstemming wordt bereikt over de nieuwe kaart met zoekgebieden, wordt deze voorbereid voor integrale besluitvorming in alle raden, Staten en AB's[5]. Zo besluit iedereen over hun eigen deel maar wordt dat deel wel in het grotere geheel geplaatst zodat de samenhang in het gebied ook helder is. Indien er nog aanpassingen aan de kaart moeten worden gedaan en opnieuw besprekingen moeten plaatsvinden, dan verschuift de besluitvorming in alle waarschijnlijkheid naar Q3 2024.

---

[3] Ministeries en Rijksvastgoedhoudende diensten werken samen en in overleg met de regio's aan de mogelijkheden voor de opwek van energie op rijksvastgoed. Dit gebeurt in het programma Opwek van Energie op Rijksvastgoed (OER) www.energieoprijksgrond.nl .

[4] Ten behoeve van het overleg, monitoring voortgang en berekening doelbereik zijn de gemeenten verantwoordelijk om de actuele stand/status van zoekgebieden bij te houden in het zogenaamde 'gebiedspaspoort'. Dit gebiedspaspoort wordt publiek ontsloten via de RES Viewer. Deze viewer toont de zoekgebieden van de Regionale Energiestrategieën (RES) Noord-Holland Noord en Noord-Holland Zuid, in combinatie met relevant provinciaal (ruimtelijk) beleid.

[5] Voor dat deel dat ziet op het bevoegd gezag van het besluitvormend orgaan

Stap 4: *Besluitvorming in gemeenteraden, Provinciale Staten en AB's Waterschappen* - Q2/Q3 2024
Na besluitvorming zorgen gemeenten dat de nieuwe zoekgebieden worden geborgd in het omgevingsbeleid. De provincie past de Provinciale Omgevingsverordening aan; nieuwe zoekgebieden wind en wind+zon worden daarin opgenomen zodat gemeenten in die gebieden wind mogelijk kunnen maken.

Milieu effect rapportage bij RES 1.0

In hoeverre bestaat er op basis van nationale en/of Europese regelgeving een plicht om een milieueffectrapportrapportage (MER) uit te voeren bij de Regionale Energiestrategie? Een werkgroep met juristen en beleidsexperts van Rijk, provincies, gemeenten, NP RES, netbeheerders en de Commissie m.e.r. bracht in maart 2022 advies uit over die vraag. Kern van het advies is dat voor het tot stand komen van de RES 1.0 een plan-MER niet verplicht was. De regio NHZ heeft mee gedaan aan een pilot vanuit het Nationaal Programma RES. Omdat de RES onder de omgevingswet -die naar verwachting ingaat op 1 januari 2024- mogelijk wel MER-plichtig is kan dit een procesrisico opleveren bij de uitvoering van de RES zoekgebieden. Om dit procesrisico geheel te voorkomen dient zowel de RES 1.0 als de RES 2.0 te worden bemerd.

Na het vaststellen van de RES 1.0 heeft de provincie echter de zoekgebieden 'wind' en 'wind+zon' opgenomen in de Provinciale Omgevingsverordening en daarbij een Addendum op het plan-MER 'wind-op-land' uit 2014 laten opstellen met als doel de milieugevolgen van de aanpassing van het windbeleid inzichtelijk te maken. Alle zoekgebieden 'wind' en 'wind+zon' uit de RES van NHN en NHZ zijn daarin meegenomen. Als daarnaast elk uitvoeringsbesluit een eigenstandige en locatie-specifieke onderbouwing van de relevante milieuaspecten bevat zal het procesrisico nauwelijks meer aanwezig zijn. Denk hierbij aan een plan-mer voor alle windzoekgebieden of een mer-beoordeling voor ieder windpark.

MER bij Herijking RES (2.0)

Voor wijziging van zoekgebieden 'wind' en 'wind+zon' moet de Provinciale Omgevingsverordening Noord-Holland 2022 (OVNH 2022)opnieuw worden aangepast. Hiervoor zal een Addendum worden opgesteld. Het planMER uit 2014 en het Addendum 2021 zijn hiervoor de basis. De procedure is op hoofdlijnen als volgt:

1. Openbare kennisgeving van het voornemen tot het opstellen van het addendum plan-MER voor nieuwe zoekgebieden wind en wind+zon
2. Opstellen Addendum MER plus ontwerp-herziening Provinciale OV NH 2022
3. Publicatie ontwerp-herziening Provinciale Omgevingsverordening plus ontwerp addendum MER inclusief bijlagen gevolgd door zienswijzenperiode en voorleggen aan Commissie m.e.r.
4. Verwerking zienswijzen en advies Commissie m.e.r. in herziening OVNH
5. Aanpassen werkingsgebied wind door opnemen wijziging zoekgebieden wind en wind+zon in OVNH 2022 en vaststellen herziening OVNH2022